

Uvod U Vanredno Stanje

Author: [Milenko Vasovic](#)

U Srbiji je upravo ukinuto ratno stanje. Medjutim, samo cudo moze da spase Srbiju od vanrednog stanja.

Srbiji predstoji vruce leto i jost toplija jesen. Slobodan Milosevic, predsednik onoga sto je ostalo od Jugoslavije - a do sada njen neprikosnoveni lider - je konacno prikovan uza zid.

Od trenutka kada je ukinuto ratno stanje, namnozili su se zahtevi za njegovom ostavkom. Takve zahteve uputili su njegovi predratni kriticarima kojima se sada pridruzila i uticajna Srpska pravoslavna crkva.

Opozicioni politicari koji su bili prinudjeni da zacute dok je trajalo NATO bombardovanje su ponovo digli svoj glas. Intelektualci okupljeni u grupu "Apel 50" su javno trazili njegov odlazak.

Milosevic takodje gubi podrsku starih saveznika, ukljucujuci i one koji su mu pomogli da dodje na vlast i da je sacuva u godinama poraznih sankcija UN-a i kroz seriju vojnih poraza koji su pretvorili stotine hiljada Srba u izbeglice.

Dejan Medakovic, predsednik Srpske akademije nauka i umetnosti (SANU) zagovara politicke promene, kao i Dobrica Cosic koji je ucestvovao u sastavljanju zloglasnog Memoranduma SANU 1986. godine kojim je pripremljen ideoloski teren za Milosevicev projekat Velike Srbije. Cosic, koji je postao prvi predsednik krnje Jugoslavije, visokotirazni pisac i cenjeni kolumnista, zatrazio je od Milosevica da podnese ostavku i time omoguci "pocetak neophodnih promena."

Cosic je grubo smenjen sa funkcije predsednika posto se politicki razisao sa Milosevicem kada je usvojen mirovni plan za Bosnu 1993. godine. Godine nemilosrdne vladavine su sada pretvorile brojne bivse saveznike u neprijatelje koji se otvoreno suprotstavljaju Milosevicu.

"Mi smo kosovski cvor resavali zajedno sa Albancima," kaze bivsi srpski predsednik Ivan Stambolic, nekada najblizi Milosevicev prijatelj koga je Milosevic izgurnuo sa politicke scene 1987. godine. "Drugi su to macem presekli", rekao je za Radio Slobodna Evropa. "U ovih dvanaest godina krvavi krug je opisan i zatvoren."

Iako su Milosevica kritikovali u proslosti, i iako njegova vlast sada nije ugrozena po prvi put, ono sto je drugacije ovog puta je osecanje besa koje se oseca u vazduhu i da neko treba da odgovara za sve izgubljene zivote, razrusene domove, unistenu privredu i izgubljene ratove proteklih godina.

Svi slojevi drustva osim kriminalaca i politicke elite osecaju ekonomsku krizu u zemlji. Vise od polovine radno sposobnog stanovnistva je bez posla. Oni koji rade moraju da prezive od prosečne mesečne plate koja iznosi 100 DEM. Penzioneri imaju jos manje - ukoliko dobiju penzije. Porodice koje su prezivljavale zahvaljujuci 'crnom trzistu' sada uvidjaju da su se i poslovi na crno prepolovili.

Rezervisti iz Kragujevca, Kraljeva, Trstenika i Vrbasa koji su se upravo vratili sa Kosova su saznali da nece dobiti plate za vreme provedeno na Kosovu. Mnoge porodice su bile bez ikakvog prihoda od trenutka kada su muskarci mobilizovani. Plate kasne i redovnom sastavu vojske sto samo pojačava osecanje besa u Vojski Jugoslavije da je toliko ljudi poginuo u ratu ciji ishod je bio predvidiv od pocetka.

Ostaje da se odgovori na pitanje: Da li se u Milosevicevoj stranci može naći otvoreni protivnik koji bi mogao da preuzme vođstvo? Ali očigledan kandidat se još uvek nije pojavio u redovima vladajuće Socijalističke partije Srbije.

Srpska opozicija poručuje saveznicima Milosevićeve SPS da je ovo poslednji trenutak da se distanciraju od svog vođe, koga je Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju optužio za ratne zločine počinjene na Kosovu.

U međuvremenu, peticija kojom se traži Milosevićeva ostavka već kruži Srbijom. Po Ustavu, neophodno je da se prikupi 100.000 potpisa kako bi se pitanje ostavke uvrstilo u dnevni red u Skupštini SRJ.

U Kragujevcu akciju vodi Koalicija Sumadija u saradnji sa opozicionim Građanskim savezom Srbije (GSS), a u Novom Sadu, koji je razrušen u NATO bombardovanju, tri stranke okupljene u Savez demokratskih partija. Akciji će se pridružiti i Demokratska stranka Zorana Djindjića koja je najjača opoziciona stranka u Srbiji.

Savezni predsednik se bira u saveznom parlamentu u kome se nalaze poslanici iz Srbije i Crne Gore. Milosević ima razloga da očekuje da njegova stranka i njeni saveznici - Jugoslovenska ujedinjena levica na čijem čelu se nalazi Milosevićeva supruga Mirjana i ultranacionalisti iz Srpske radikalne stranke (SRS) - neće prihvatiti nikakvu peticiju. Crnogorska polovina parlamenta je lojalna saveznom premijeru Momiru Bulatoviću a ovaj je lojalan Miloseviću.

Milosević sada mora da se odupre svim naporima da se promeni politička ravnoteža. On najpre mora da zaustavi bilo kakav pokušaj raspisivanja vanrednih izbora, na kojima bi sigurno bio poražen. A takodje mora da spreči i promenu crnogorske delegacije u saveznom parlamentu, kojom bi postojeći poslanici bili zamenjeni onima koji su lojalni crnogorskom predsedniku Milu Djukanoviću koji su spremni da glasaju protiv Milosevića.

Uz srpsku opoziciju vanredne izbore zagovara i Draskovićevo Srpski pokret obnove (SPO), koji se naizmenično nalazi u vladi i van nje, kao i Seseljeva Srpska radikalna stranka.

Međutim, kao što to ističe potpredsednik Demokratske stranke Slobodan Vuksanović, vanredni izbori su mogući tek kada se usvoji izborni zakon na osnovu standarda Saveta Evrope i kada se oslobode mediji.

Situacija još uvek može da bude mnogo gora pre nego što se poboljša. Milosević bi takodje mogao da formalno uvede vanredno stanje. Ukoliko se to dogodi, sve nade koje se ulazu u održavanje izbora će biti ugasene.

Niko u Srbiji nema odgovora na pitanje kako naterati Milosevića da prihvati prevremene izbore na kojima bi izgubio vlast na demokratski način. Milosević ostaje na vlasti, još uvek kontrolise bezbednosne snage, medije i političku scenu. Zato je Srbija dalje od mirne tranzicije putem glasanja nego od nepredvidivih posledica vanrednog stanja.

Milenko Vasović je novinar u Beogradu.

Location: [Balkans](#)
[Serbia](#)
[Kosovo](#)
[Bosnia and](#)
[Herzegovina](#)

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/uvod-u-vanredno-stanje>